

1. Pierwsi mieszkańcy Ameryki

Środkowej 7

Szamani i rolnicy 10

2. Zagadki ludzi-jaguarów.

Olmekowie 13

Kamień cenniejszy niż złoto 17

Zagadka „kamiennych głów” 19

Budownicowie piramid 21

Ekspansja kultury olmekkiej 21

3. Totonakowie i Huastekowie.

Upowszechnienie rytualnej gry w piłkę i rozprzestrzenienie się kultury

środkowoamerykańskiej w północnej części Zatoki Meksykańskiej 25

Totonakowie 25

Totonacapan i zagadkowi przodkowie

Totonaków 25

El Tajín, centrum kultury

totonackiej 28

Rytualna gra w piłkę – walka świata

podziemi i „Bohaterskich

Bliźniaków” 30

Ceremonie ofiarne 33

Schyłek kultury Totonaków

– opuszczenie El Tajín 33

Huastekowie 34

4. Zapotekowie i Mixtekowie.

Początek państw-miast, wynalazek pisma i doskonalenie kalendarza 37

Zapotekowie 37

Zmilitaryzowanie pierwszych centrów

miejskich. Początki państw-miast 37

Udoskonalenie kalendarza i wynalazek pisma 42

Zapotekkie wierzenia religijne, rytuały i kult zmarłych 45

Międzyregionalne kontakty

handlowe 49

Schyłek kultury Zapoteków 50

Mitla 51

Mixtekowie 55

Malowane „księgi” Mixteków 57

Mixtecki kalendarz, astronomia i astrologia 60

Porządek mixteckiego świata 61

Kult zmarłych 64

Mixtekowie – uzdolnieni złotnicy 64

5. „Tam, gdzie rodzą się bogowie”

– Teotihuacán i jego tajemnice 67

Wielkie centrum ceremonialne i jego nieznanymi budowniczymi 74

- Kapłani i kupcy – elita Teotihuacanu 75
- Świątynie Boga Deszczu i Pierzastego Węża – wierzenia i rytuały 76
- Upadek Teotihuacanu 79

6. Jak chłopci stali się bogami – dzieje Majów 82

Majowie i początki ich kultury 82

- Wczesne osadnictwo obszarów równin 86
- Początki osadnictwa terenów wyżynnych 94
- Teotihuacán a kultura Majów 98

Klasyczna kultura Majów 100

- Boscy władcy państw-miast 104
- Uczeni, gwiazdy i liczby. Pismo, astronomia i kalendarz Majów 113
- Pismo 114
- Astronomia i kalendarz 120
- Jak bogowie stworzyli człowieka. Wierzenia religijne i ważniejsze bóstwa Majów 128

Architektura i sztuka wyrazem niepowtarzalnego oblicza Majów 136

- Architektura 137
- Sztuka 140

Zwierciadła kultury. Niektóre z wielkich miast Majów 146

- Tikal 146
- Palenque 150
- Uxmal 154
- Chichen Itza 162

7. Toltekowie – „mistrzowie rękodziela” 176

- Tollan (Tula) 179

8. Królestwo „Księcia Kwiatów” i „Tej w Spódnicy z Węży” – wojowniczy Aztekowie i ich boski świat 183

Mexica – „Znak Boga” i Tenochtitlán, święte miasto Azteków 184

- Coacalco – „więzienie” dla „niechcianych bóstw” 192
- Niezaspokojony głód bogów: apogeum ofiar z ludzi 193
- „Wojny kwiatów” – święte wojny ku czci bóstw 195
- Niezwykła przepowiednia i jej fatalne następstwo. Podbój państwa Azteków 194

Słowniczek terminów 197

Tablica chronologiczna 210

Literatura 212

Spis ilustracji 216

Ameryka Środkowa – Mezoameryka – jest kolebką licznych kultur, których początki sięgają wielu tysiącleci p.n.e., m.in. Olmeków, Totonaków, Zapoteków, Tolteków, Majów i Azteków. Decydującą rolę w ich rozwoju odegrały rytuały i wierzenia, wśród których ważne miejsce zajmowały ofiary z ludzi, mające gwarantować przychylność bóstw, a tym samym zapewnić ludziom dobrobyt. Wszystkie kultury Ameryki Środkowej żyły w przekonaniu, że krew i serca złożonych w ofierze ludzi były źródłem regeneracji i siły bogów.

Nie wiadomo, jak potoczyłyby się losy kultur środkowoamerykańskich, gdyby ich nie odkryli hiszpańscy konkwistadorzy. Brodatych białych przybyszów uosabiano z wygnanym bogiem o imieniu Quetzalcoatl, który zapowiedział swój powrót i zemstę. Obawa przed gniewem boga, który podobnie jak Hiszpanie, miał przybyć ze wschodu, zaważyła o losach całego kontynentu.

Pomyłkę zauważono zbyt późno, kiedy droga do podboju nowych ziem stała już dla Europejczyków otworem...

